

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 315/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť R. J., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. Š., Š., pre namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 1 T 43/2008 z 22. októbra 2009 a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Tos 62/2009 z 25. novembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2010 doručená sťažnosť R. J. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej

len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 43/2008 z 22. októbra 2009 a postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 62/2009 z 25. novembra 2009.

2. Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým sa vysloví porušenie uvedených práv, prizná sa mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a náhrada trov konania.

II.

3. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

4. Podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Ústavný súd na úvod poznamenáva, že sťažnosť, ktorá bola doručená 11. februára 2010 v mene sťažovateľa a jeho právnym zástupcom, obsahovala v súlade s § 50 ods. 1

písm. a) zákona ústavnom súde aj označenie základného práva, ktoré bolo podľa jeho názoru porušené. Konkrétne v nej sťažovateľ uvádzal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z obsahu sťažnosti, ako aj jej doplnenia sťažovateľom, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 22. februára 2010, je však zrejmé, že sťažovateľ namieta prietahy v konaní a nezákonnosť rozhodovania okresného súdu a krajského súdu o jeho väzbe.

6. Ústavný súd preto pokladal za potrebné uviesť, že vzťah medzi právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 17 ods. 2 ústavy je obdobný, ako medzi právami podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 dohovoru. Zatiaľ čo čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa primeranosti lehoty na prejednanie veci súdom sa vzťahuje na všetkých účastníkov súdneho konania s cieľom chrániť ich pred nadmernými procesnými prietahmi, čl. 5 ods. 3 dohovoru sa týka len obvinených osôb, ktoré sú pozbavené osobnej slobody, a ochraňuje ich pred neopodstatnene dlhou väzbou (obdobne pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Stogmüller v. Rakúsko, 10. november 1996, strana 40, § 5, na ktorý odkazuje aj rozsudok vo veci Punzelt, § 98). Zákonite potom aj slovne príbuzné pojmy, akými sú napríklad „primeraná lehota“ alebo „bez prietahov“, sa vykladajú sčasti odlišne pri čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru v porovnaní s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 7/00, III. ÚS 149/04).

7. Vychádzajúc z uvedeného čl. 48 ods. 2 ústavy a ani čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahujú na rozhodovanie o žiadostiach osoby nachádzajúcej sa vo väzbe, lebo rýchlosť konania zakotvuje čl. 17 ods. 2 ústavy v spojení s § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Pri zbytočných prietahoch týkajúcich sa väzby môže potom podľa ústavy súd porušiť iba právo obvineného, ktoré súvisí s jeho osobnou slobodou, podľa čl. 17 ústavy (III. ÚS 149/04). Ústavný súd sa vzhľadom na doplnenia sťažnosti sťažovateľom, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 22. februára 2010, ako aj s ohľadom na § 31a zákona o ústavnom súde v nadväznosti na § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zaoberal sťažnosťou z hľadiska porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

8. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby uznesením predsedu senátu okresného súdu sp. zn. 1 T 43/08 zo 6. februára 2009 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ podal prostredníctvom svojho obhajcu 9. októbra 2009 žiadosť o prepustenie z väzby. O žiadosti sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením 22. októbra 2009 na hlavnom pojednávaní tak, že ju zamietol. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu ihneď po jeho oznámení vyhlásením na hlavnom pojednávaní sťažnosť. Z uvedeného dôvodu preto o sťažnosti rozhodoval krajský súd, ktorý sťažnosť uznesením sp. zn. 5 Tos 62/2009 na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2009 zamietol. Uznesenie krajského súdu bolo doručené sťažovateľovi 15. decembra 2009 a jeho obhajcovi 16. decembra 2009. Podstata námietok sťažovateľa, ktoré majú preukázať porušenie jeho práv, spočíva v tom, že okresný súd a krajský súd nerozhodli o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 9. októbra 2009 urýchlene, keďže okresný súd rozhodol na hlavnom pojednávaní 22. októbra 2009 a krajský súd na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2009, ktorého rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 15. decembra 2009.

9. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením ods. 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

10. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na urýchlené rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby postupom okresného súdu ústavný súd uvádza:

Sťažovateľ podal žiadosť o prepustenie z väzby z 9. októbra 2009 na okresnom súde. O žiadosti rozhodol okresný súd na hlavnom pojednávaní 22. októbra 2009 uznesením, ktoré bolo sťažovateľovi ihneď oznámené. Okresný súd rozhodol o žiadosti o prepustenie z väzby teda za 13 dní od jej podania. Postup okresného súdu preto svedčí o urýchlenom a prednostnom konaní súdu, a preto mu nemožno pripísať porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa. Rozhodnutie okresného súdu je aj riadne odôvodnené, náležite sa vysporiadalo s argumentáciou sťažovateľa, takže ho nemožno považovať ani za arbitrárne či svojvoľné. Ústavný súd preto nezistil v postupe okresného súdu namietané porušenie sťažovateľom označených práv.

11. K námietke týkajúcej sa rýchlosti konania a rozhodovania krajského súdu ako sťažnostného súdu ústavný súd uvádza:

V období od 22. októbra 2009 (vyhlásenie uznesenia okresného súdu) do 15. decembra 2009 (doručenie uznesenia krajského súdu sťažovateľovi) konajúce všeobecné súdy a sťažovateľ realizovali sled týchto procesných úkonov: ústne zahĺásenie sťažnosti sťažovateľom priamo na hlavnom pojednávaní 22. októbra 2009 (ktorú už sťažovateľ písomne neodôvodnil), písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu, neverejnú zasadnutie krajského súdu a rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa (25. novembra 2009), písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu a jeho doručenie sťažovateľovi, čo tiež svedčí o primeranosti konania o sťažnosti. V tejto súvislosti nemožno opomenúť tú skutočnosť, že na hlavnom pojednávaní 22. októbra 2009, na ktorom okresný súd rozhodoval zároveň o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, bol sťažovateľ uznaný vinným z viacerých trestných činov a bol mu uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov. Vzhľadom na odvolanie podané sťažovateľom, ako aj okresným prokurátorom vo veci rozhodoval krajský súd, ktorý rozhodol 25. februára 2010 tak, že rozhodnutie

okresného súdu zmenil iba v časti výroku o treste a sťažovateľovi uložil prísnejší trest. Zároveň z odôvodnenia uznesenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa už v minulosti dopustil viacerých trestných činov, za ktoré bol v niekoľkých prípadoch aj právoplatne odsúdený.

Nielen ústavný súd, ale aj Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. Rýchlosť preskúmania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci (Sanchez – Reisse c. Švajčiarsko z 21. októbra 1986). Ústavný súd preto nemohol ponechať bez povšimnutia tú okolnosť, že sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodu, že bude pokračovať v trestnej činnosti, pretože sa v minulosti dopustil viacerých trestných činov a bol za ne aj právoplatne odsúdený. Pri oboznamovaní sa so sťažnosťou a jej prílohami bolo zistené, že proti sťažovateľovi je zároveň vedené trestné stíhanie aj pre iné skutky na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 3 T 72/08.

12. Konanie na krajskom súde síce trvalo dlhšie ako jeden mesiac, čo by na prvý pohľad mohlo vzbudiť pochybnosti o urýchlennom postupe pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ale na strane druhej ústavný súd považuje za potrebné rešpektovať aj tú skutočnosť, že krajský súd nevystupoval v pozícii prvostupňového súdu, ale až v pozícii sťažnostného súdu, ktorý na podklade sťažnosti sťažovateľa iba preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia okresného súdu a správnosť jeho postupu v konaní, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo. Preto samotná dĺžka konania krajského súdu o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, ktorú sťažovateľ namieta, nepredstavuje porušenie označených práv sťažovateľa.

13. Ústavný súd prihliadol aj na okolnosti, ktoré zapríčinili vzatie sťažovateľa do väzby, vrátane toho, že sťažovateľ sa opakovane dopúšťa trestnej činnosti, v dôsledku čoho došlo k jeho vzatiu do väzby. Odhliadnuc od týchto okolností ústavný súd aj pri posúdení časovej súslednosti úkonov okresného súdu a krajského súdu nezistil porušenie označených práv sťažovateľa ústavnoprávnej intenzity.

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03).

15. Ústavný súd preto na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2, ako zjavne neopodstatnenú.

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (priznanie finančného zadost'učinenia), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práv alebo slobody (čl. 127 ods. 3 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010